

„De Darde Klokke”

Juni

2024

EDITIENUMMER

211

Drie moandeleks tedschrift veur Ommen

in samenwerking met Cultuurhistorisch Centrum Ommen

Colofon

STICHTING DE DARDE KLOKKE STICHTING OUDOMMEN.NL

Voorzitter

Harry Woertink
T 0529-452963

Secretaris

Sir Schokkenbroek
Patrijsstraat 39, 7731 ZL Ommen
E dedardeklokke@gmail.com / sir@oudommen.nl

Penningmeester

Albert van der Vegt
Sperwer 34, 7731 KB Ommen

www.dedardeklokke.nl
www.oudommen.nl
www.museum-ommen.nl

CULTUURHISTORISCH CENTRUM OMMEN

Voorzitter

Gerry Arts-Moerman
T 06-22246510

Secretaris

Jan Doedens
Koekoeksbloemstraat 12
7731 WB Ommen
T 06-31553719
E j.doedens@hetnet.nl

Penningmeester

Herman Kortman
T 06-23944250

www.museum-ommen.nl

HISTORISCH MUSEUM OMMEN

Den Oordt 7, 7731 CM Ommen

GEMIENSCHOP OLL OMMER

Veurzitter

Johan Dankelman
T 0523-676269
M 06-17174249

Schriefster

Wilma Runhart
De Haar 19, 7738 PV Witharen
E wilmarunhart@hotmail.com
T 0523-676287

Penningmeester

Henny van Keulen
E gjvank@hotmail.com
T 06-25414442

Overname van artikelen toegestaan met bronvermelding.

Drie maandeleks tijdschrift veur Ommen ism:
Gemeenschap van Oll Ommen
Cultuurhistorisch Centrum Ommen
OudOmmen.nl

Redactieadres

Patrijsstraat 39, 7731 ZL Ommen
T 0529-463111
E dedardeklokke@gmail.com

www.dedardeklokke.nl

Lidmaatschap CCO

- € 25,50 per jaar lidmaatschap CCO inclusief abonnement De Darde Klokke.
- € 27,50 per jaar bij niet automatische afschrijving.
Betaling op IBAN NL97 RABO 0378 9039 77 t.n.v. CCO

Abonnement De Darde Klokke

- Voor betaling van abonnement op De Darde Klokke
€ 8,00 per jaar (4 nummers) Betaling op IBAN NL72 INGB 0003 0435 54 of
- IBAN NL08 RABO 0348 9059 04 beiden t.n.v. 'De Darde Klokke' te Ommen.

Lidmaatschap Gemeenschap Oll Ommen

- Alleenstaanden € 7,50 per jaar - Gehuwden € 12,50 per jaar
- IBAN NL42 RABO 0348 9029 64

Met dank aan

Notarispost Ommen
Tuincentrum Jurrie Baas
Go Makelaars Weenink Jansen
Aannemersbedrijf M. van der Vegt
Jouw Printshop
Douwe's Dump
Installatiebedrijf Groen Ommen
Autoschade Huysmans
Ommen Automaten
Bandenservice Ommen
Pearle Opticiëns
Schildersbedrijf Van Elburg
Dakdekkers- en Renovatiebedrijf
E. van der Linde Ommen BV
Café-Restaurant 'De Nieuwe Brug'
Slaapkenner Touwen
Stucadoorsbedrijf Rinus Zwanepol
Dunnewind Groep BV
Vechtdal Uitvaartverzorging

Bouwbedrijf Vonder BV
Van der Bent Houtbouw
Ekkelenkamp
lunch - patisserie - diner- ijssalon
M. Dunnewind Radio, TV en witgoed
Lennips groep Vastgoed Onderhoud
Takman Gereedschappen
Cents Autocentrum
Café-Restaurant 'Flater'
Wijnhof dranken & delicatessen
OCB Bouw bv
Kompanen
Restaurant-Catering 'De Bootsman'
H. Steen bv verhuizingen en transporten
Gotink-Oco Maaltijden
Bungalowpark 'Hoge Hexel'
Expert Ommen
Bentum Nijboer Notarissen
Hovenier Arjan van der Veen
Nijkamp Installatietechniek

Brasserie Tante Pos
Goudsmid Atelier & Juwelier Zandbergen
Bakkerij van der Most
Freesverhuur Ommen
Timmer- & Onderhoudsbedrijf Kleinlugtenbelt
Sportrijk fit & gezond Ommen
Kapsalon de Kapper
Van Elderen accounts belastingadviseurs
Zorgboerderij 't Schöttincksflier
De Lange Keukens
Culinair bij u thuis
Makelaarskantoor Sallands Goed
Huiskes Hovenier
Van Kesteren Schoenreparaties
EP Ommen
Grondman Bouwservice
A. Visscher, hoveniersbedrijf
Wildthout, Hotel & Restaurant
Jumbo Ommen
Rina Ulders, uitvaartverzorging

Wij worden financieel ondersteund door Rabobank Vaart & Vechstreek

Nummer 211

Beste lezers,

Voor u ligt al weer nr. 211 van De Darde Klokke. Ook dit keer hebben we een flinke verscheidenheid aan verhalen.

Mocht u zelf een verhaal hebben voor De Darde Klokke, meldt u zich dan bij de redactie. Als u problemen hebt om het op papier te zetten, is het ook mogelijk dat u vanuit de redactie wordt geholpen om het op papier te krijgen.

Veel leesplezier.

De redactie.

Nummer 212 verschijnt in september 2024. Kopij voor dit nummer graag voor 15 augustus 2024 bij de redactie.

Abonnementsgeld

Het abonnementsgeld voor het blad "De Darde Klokke" is € 8 per jaar. Hiervoor ontvangt u dus 4 nummers (€ 2,- /st.) per jaar.

De historie van Ommen vertelt ons dat er ooit drie luidklokken hebben gehangen in het klokkenhuis van de (Hervormde) kerk in de Brugstraat. In het Rampjaar 1672 is een van deze klokken gestolen door soldaten uit het Münsterland onder leiding van de bisschop van Münster. Het is ze echter niet gelukt de zware luidklok mee te nemen. De soldaten kwamen niet verder dan de haven. Het verhaal vertelt verder dat de zware koperen of bronzen klok over boord is geslagen, in het water terecht kwam – van wat nu Burggraven wordt genoemd – en op de bodem ligt van een vroegere rivierarm van de Vecht. Vanaf het ontstaan van dit Ommen historisch tijdschrift wordt de ‘derde klok’ weer symbolisch geluid met de naam “De Darde Klokke”, de naam dus van dit tijdschrift geschreven in Ommen dialect.

Omslag: Huize Olde Vechte omstreeks 1900.

De foto's in dit blad zijn aangeleverd door de betreffende auteur, uit het fotoarchief van OudOmmen.nl, CCO of anderszins zoals bij het artikel/foto is aangegeven.

Het is niet onze bedoeling eventuele rechten van derden opzettelijk te schaden.

	Pagina
Kunstmest	Ben Wösten 2
Ze vergaderden, tot ze met de vaderen vergaderd	Jan Heijink 3
Tijd van monniken en ridders	Gerko Warner 7
Herdenkingsborden	Sir Schokkenbroek 8
Reünie op 25 augustus 2023	Marietje Rhee-Luttekes 9
Beschrijving van Ommen	Onbekend 12
Olde Vechte, de gracht van Stoop	Marietje Rhee-Luttekes 15
Zoekplaatje	 20

Kunstmest...

door Ben Wösten

Ik kom nog wel eens op 'n boerderij hier in de buurt. Als het dan mooi weer is kuier ik daar graag wat rond om de boel op mijn gemak te bekijken. Na wat praten en koffiedrinken loop ik dan door de stallen. Naar de schuren buiten op het erf en langs de veestapel en verderop om het huis heen. Daar liggen de weilanden en bouwlanden van de boer. Het is volop voorjaar.

Dat is te merken aan het uitlopen van de bomen en de struiken. De eerste meizoentjes steken hun koppies al boven het gras uit. In 't weiland voor het huis lopen de twee paarden van de boer. Het andere vee staat nog op de stal. De boeren zijn overal druk in de weer. Er is nu volop werk op de boerderij. Dat kan men zien en ook ruiken.

De mest die in de winter uit de stallen op een grote hoop achter de schuur is gestort wordt nu met paard en wagen naar het land gebracht. Dat lag er zogenaamd op te wachten. Daar wordt de mest uitgestrooid. Regen en wind zorgen er dan voor dat het de grond in-trekt. Op de weg moet je goed uitkijken waar je loopt anders heb je de schoenen zo vol. De sterke geur van de mest trekt door de voorjaarslucht. Zo loop ik dan wat door, samen met Jantje een zoon van de boer die loopt met mij mee, dan heb ik nog wat te kletsen

samen. Jantje is al een flinke jongen, zo klein als hij is gaat hij helemaal op in het boerenbedrijf waar hij is grootgebracht. Om hem een beetje te plagen zeg ik tegen hem, ik begrijp niet waarom de boeren de mest zo maar op het land gooien. Het is maar een grote prut en aan stank geen gebrek. Jantje kijkt me aan met een paar grote ogen vol verwondering over zoveel dommigheid. Omdat het zo moet zegt hij dan. Ik ga er nog even verder op door.

Het gras zit er helemaal onder. Zo meteen is er geen koe die het nog wil vreten hou ik mij dom. Och meneer zegt Jantje als je er geen mest opgooit wil het gras niet groeien. Daarom moet dat. Dat het stink geeft niks. Ik doe of ik er niets van begrijp en zo kuieren wij nog een endje door. Terug bij de boerderij zeg ik tegen z'n vader, daar zit een goede boer in dat jong, help me maar eens toezien.

Jaren later kom ik weer eens op dezelfde boerderij, 't is weer voorjaar. Er is daar een boel veranderd zie ik. De paarden zijn weg en in de schuur staan twee nieuwe trekkers. De stallen zijn verbouwd en de veestapel is veel groter geworden. Jantje is nou Jan geworden. Hij heeft de landbouwschool gevolgd en is flink uit de kluiten gewassen. Het ziet er naar uit dat hij een goede opvolger van zijn vader gaat worden. Hij komt net aanrijden op een zware trekker. Wil je er eens opzitten zegt hij lachend? Ik bedank hem feestelijk 't is me veel te gevaarlijk.

Het werk komt weer opzetten zeg ik om maar een praatje te maken. Ja' zeg Jan "ik ben d'r net weer van kunstmest zaaien". Kunstmest? Vraag ik dan verwonderd én je hebt nog een grote bult stalmest achter de schuur liggen'. Wat doe je daar dan mee? 'Ja is zijn antwoord, "daar zal ook nog wel wat van weg moeten. Maar daar heb ik een hekel aan met die stank, geef mij maar kunstmest."

Ze vergaderden, tot ze met de vaders vergaderd werden

door Jan Heijink

Verzuiling in de lokale politiek in Ommen in de jaren '30 van de 20e eeuw

Wie denkt aan de jaren dertig van de vorige eeuw, komt al snel bij onderwerpen als opkomsel nationaalsocialisme, appeasement (concessies doen om oorlog te voorkomen) en economische crisis terecht. Deze jaren kenmerken zich echter ook door het fenomeen verzuiling, een breed verbreid begrip.

Als we wat nader op de term ingaan, blijkt de definitie niet altijd even helder en dekt de vlag niet bij iedereen dezelfde lading. Vaak wordt er een karikatuur geschetst; brood werd door gereformeerden gekocht bij de gereformeerde bakker en men was als orthodox hervormde geitenhouder lid van de veehoudersvereniging op gereformeerde grondslag. Door de een wordt de verzuiling beoordeeld als verstikkend en belemmerend, de ander ziet positieve punten in het 'isoleren', het behoud van eigen identiteit. Hoe men ook tegen het verschijnsel aankijkt, feit is dat sinds eind 19e eeuw veel groepen zich gingen organiseren op basis van hun levensbeschouwing en niet in de eerste plaats op basis van (andere) belangenbehartiging.

In Ommen was uiteraard ook sprake van verzuiling. Er was een grote protestants-christelijke zuil, die bij nadere bestudering zeer zeker niet homogeen blijkt te zijn. Verder was er een kleinere katholieke zuil en een klein deel van de Ommenaren voelde zich verbonden met de socialistische idealen. Als laatste waren er mensen die zich met geen van de vorige groepen konden identificeren, de neutralen en liberalen. Al deze groepen waren vertegenwoordigd in de gemeenteraad.

Bestuurlijke structuren

Het bestuur van de gemeenten kent een rijke historie. Sinds de tijd van de vroedschappen is er veel veranderd, in de samenstelling, de totstandkoming en ook in de bevoegdheden die men had. Deze veranderingen zijn sinds de invoering van de directe verkiezingen in 1851 in een stroomversnelling geraakt. Waren de vergaderingen aanvankelijk een 'overlegplatform van notabelen', gaandeweg werd het gemeentebestuur steeds meer een politiek orgaan. Deze ontwikkeling was landelijk waar te nemen en ook in Ommen. In de standensamenleving was het gemeentebestuur nog lang een voorrecht van enkele voornaam families. Raadsleden werden niet gekozen op basis van programma's of politieke voorkeur, maar op grond van al dan niet vermeende deskundigheid. In de praktijk betekende dat zo rond het jaar 1900 het gemeentebestuur van Ommen nog steeds in handen was van gematigd liberalen, die vaak 'op een of andere manier' banden met de Hervormde Kerk hadden. E.H. Timmerman, hoofd der Gereformeerde School te Ommen schreef in 1935, terugkijkend: 'er is een tijd geweest dat Ommen zweefde tussen rechts en links....' en 'wie twintig jaar geleden niet Anti Revolutionair (AR) of katholiek was, was gematigd liberaal in de keuze van gemeenteraadsleden.' Gevolg was dat de gemeenteraad een liberale koers voer. Timmerman constateerde echter dat er een omslag was geweest. Onder andere door het instellen van de 'Evenredige vertegenwoordiging die tot partijgroepering drong' en 'door de krachtige actie van een Christelijk Historisch predikant is er halverwege de jaren '30 sprake van een stevige rechtse meerderheid in de raad', waarmee Timmerman bedoelde dat het merendeel van de raad bestond uit orthodoxe christenen.

De raden der gemeenten Stad- en Ambt-Ommen, bij het afscheid van burgemeester Mr. A. G. W. Baron Bentinck in 1916. Staande van links naar rechts: H. Marsman, J. R. van der Vegte, M. Kortman, E. J. Stoeten (ambt.), H. J. Grotemarsink, J. H. Grootenhuis (ambt.), H. Meinderink, H. J. Gerrits, H. van Elburg (ontv.), B. J. Grootenhuis, J. Jutten, L. Wind, B. J. Immink, J. H. van der Bent. Zittende van links naar rechts: F. A. Rovers, H. Haasjes, M. Hemstede, Mr. A. G. W. Baron Bentinck (burgem.), G. Paarhuis, G. Ekkel (secr.) en A. J. Pijlman.

Sinds 1923 waren ambt en stad Ommen, overigens tegen de zin van ambt Ommen, samengevoegd tot een gemeente. In feite was dit een bekrachtiging van een situatie die al jaren bestond. Zo ontstond de gemeente Ommen. Met een beroepsbevolking die op 1 januari

1930 voor 65,8 % werkzaam was in de landbouw, was Ommen met recht een agrarische gemeente te noemen. De raad bestond, inclusief wethouders – in het monistisch systeem was elke wethouder tevens raadslid – uit dertien personen. Na de verkiezingen van 1931 was de zetelverdeling als volgt: drie zetels werden ingenomen door de Christelijk Historische Unie (CH), de Anti Revolutionaire Partij (AR) en de Hervormd Gereformeerde Staatspartij (HSGP). De Vrijzinnig Democratische Bond (VDB), de Rooms Katholieke Staatspartij Nederland (RKPN), de Sociaal Democratische Arbeiderspartij (SDAP) en lijst Rovers waren met een zetel vertegenwoordigd.

Ondertussen was rond 1930 de gemeenteraad ook in Ommen een politiek orgaan geworden. De plaatselijke politici verbonden zich in toenemende mate met de nieuw ontstane landelijke partijen. De uitbreiding van het mannenkiesrecht had ervoor gezorgd dat het aantal mannelijke kiezers in ambt Ommen gestegen was van 22,2% (1891) tot 95,2 % (1918). In dezelfde periode steeg het percentage kiezers in Stad-Ommen van 30,3% naar 94,9 %. Toen in 1919 ook het kiesrecht voor vrouwen werd ingevoerd, werd de gemeenteraad een goede afspiegeling van de Ommer bevolking. De raad ‘ging’ inmiddels ook over meer zaken dan in het verleden, onder andere over taken op sociaaleconomisch terrein. Deze ontwikkeling deed zich voor, juist in een periode dat er op dat gebied heel veel aan de hand was. De dertien gemeenteraadsleden, waarvan twee tevens wethouder waren, en de burgemeester, vergaderden maandelijks. Naast het werk in de raad waren bijna alle raadsleden ook lid van een of meer andere bestuurlijke organen. De besturen waren gevormd/ samengesteld op basis van gedeelde belangen, op basis van gedeelde levensbeschouwing, of beide.

Bij onderzoek vinden we de gemeenteraadsleden terug in diverse bestuurlijke organen, waar ze elkaar en ook andere bestuurders ontmoetten, spraken en waar ze hun invloed uitoefenden. Zo vond men elkaar onder andere in de waterschappen: omstreeks 1930 was Nederland een lappendeken van deze organen, in totaal waren er meer dan 2600. De gemeente Ommen kende een aantal van deze instituties, onder andere waterschap Het Arriërveld, waterschap Het Ommerveld, Waterschap De Regge en waterschap De Ommersmars. Ook in niet-waterrijke gebieden hadden de waterschappen een duidelijke functie wat betreft de waterhuishouding. Daarnaast waren er de coöperaties. De Coöperatieve Landbouwers Aan- en Verkoop Vereniging Ommen en Omstreken (CLV) vond zijn oorsprong in een ‘losse vereniging van enkele Ommer Landbouwers’ die in 1909 op initiatief van de toenmalige burgemeester van Stad- en Ambt Ommen, mr. A. G. W. baron Bentinck, de handen ineensloegen. Doel: veeverbetering, voorlichting, onderwijs en organisatie en gezamenlijke aankoop van bedrijfsbenodigdheden. Als spin-off ontstonden al snel de Coöperatieve Zuivelfabriek de Vechtstreek en de Boerenleenbank. Om meer invloed te kunnen hebben, werd samen met andere coöperaties aansluiting gezocht bij de Overijsselse Landbouw Maatschappij (OLM) Het lijkt erop dat bij de onderlinge samenwerking de levensbeschouwing geen rol speelde, maar toen in 1938 plaatselijke afdelingen van de Christelijke Boeren- en Tuindersbond (CBTB) werden opgericht, zegden 109 leden hun lidmaatschap van de (neutrale) OLM op. Een lidmaatschap van de aankoopvereniging betekende namelijk automatisch een lidmaatschap van de OLM ‘dit nu wenschten de CBTB-leden niet langer’. Door deze splitsing, ontstond er ook een scheiding in het (landbouw) onderwijs, een scheiding die er voor wat betreft de lagere scholen al was.

Eind december 1931 werd op voorstel van de burgemeester een plaatselijk crisiscomité opgericht. Er was ruime belangstelling om zitting te nemen. Het doel was gelden bijeen te brengen voor ingezetenen die door de crisis waren getroffen en hen te bewaren voor armoede. Naast een aantal inwoners van de gemeente, namen ook raadsleden, de burgemeester en de gemeentesecretaris zitting. Verder zien we raadsleden als bestuurders van scholen en als notabelen en diakenen in de plaatselijke kerken. Ook bij de plaatselijke Vereniging voor Vreemdelingenverkeer (VJV), de Bosbrandweer en het Overijssels Landschap duiken namen van raadsleden op. Via de Nederlandse Bond van Arbeiders afdeling Ommen vinden we raadsleden in de Christelijke Bestuurdersbond. In de neutrale tegenhanger, de Moderne Bestuurdersbond zaten raadsleden van de bijbehorende politieke kleur.

De laatste raad der voormalige gemeente Stad-Ommen, vóór de vereniging van beide gemeenten in 1923: staande van links naar rechts: E. J. Stoeten (secr.), G. Wicherson, A. J. Pijlman, H. Munneke, J. H. van der Bent, J. Hurijsk. Zittende van links naar rechts: K. Petter (weth.), C. E. W. Nering Bögel (burgem.) en G. Paarhuis (weth.).

Bij de netwerken van de individuele raadsleden blijkt dat wethouder Klaas Petter (AR) de meeste contacten

had. Er was bijna geen bestuur in Ommen, of Petter had daar zitting in. Zijn invloed zal binnen zijn netwerk- en daarmee binnen Ommen- groot geweest zijn, mede vanwege zijn lange zittingsduur. Petter was de stabiele factor gedurende de jaren dertig. Verder valt raadslid Seinen (AR) op. Als 'dissident' binnen zijn partij, onderhield hij contacten met bestuurders die op geen andere wijze met enig raadslid waren verbonden. Ook het raadslid Bentinck van Gemeente Belangen (GB) valt op. Hij was de enige lijn tussen de gemeenteraad en een drietal bestuurlijke organen. Deze functie lijkt van ondergeschikt belang, aangezien het organisaties betreft van een geheel andere orde dan de meeste andere.

Betekenis van de netwerken

Als we iets willen zeggen over de betekenis van de netwerken, levert het stemgedrag in de raad interessante informatie op. Niet elke verbinding binnen het netwerk is immers van dezelfde waarde. We kunnen ervan uitgaan dat raadsleden van een en eenzelfde partij zichzelf tot dezelfde zuil hebben gerekend. Interessant is om na te gaan in hoeverre dat leidde tot een gelijk stemgedrag binnen hun eigen geleding en daar waar afwijkend, welke trends zichtbaar zijn bij het samen optrekken met andere raadsleden. Afwijkend wil zeggen dat de raadsleden een ander standpunt innamen dan de meerderheid van hun fractie, of een ander standpunt dan hun 'eigen' wethouder. Uit een steekproef van 22 stemmingen in de raadsperiode '31-'39 binnen de gemeenteraad blijkt dat partijen met meer dan een zetel diverse keren onderling verschillend hebben gestemd. Koploper is CH met 17 keer, gevolgd door AR met 14. HGSP stemde 8 van de 22 keer verdeeld en de partij Gemeentebelangen 2 keer, waarbij opgemerkt dient te worden dat de laatste partij slechts twee zetels had en pas na 1935 in de gemeenteraad vertegenwoordigd was. Het lijkt erop dat van de zogenaamde partijdiscipline nog geen sprake was. Verdeeld stemmen lijkt meer regel dan uitzondering. De verzuiling weerhield de raadsleden er blijkbaar niet van.

Als we willen achterhalen hoe een standpunt binnen een partij ontstond en in hoeverre er een vorm van intern/extern overleg voorafging aan de raadsvergaderingen is het interessant om iets meer te weten te komen over fractieoverleg. Het is echter lastig te achterhalen of er voorafgaand aan de gemeenteraadsvergaderingen regelmatig fractie- of coalitieoverleg was. Het is aannemelijk dat dit slechts incidenteel gebeurde. Toen in april 1938 op voorstel van het AR-lid Seinen gesproken werd over een verbod op ijsventen op zondag, bleek hij slechts een medestander te hebben. Tijdens een uitgebreide discussie, werd door een lid van CH verwijtend gesproken van 'dictatuur van de partij van Seinen' en waarbij partijgenoten van Seinen afstand namen van het voorstel, merkte een collega-raadslid op dat het wellicht goed was eerst een 'rechts fractieberaad' te houden, waarop Seinen zijn omstreden voorstel introk. Ook kwam het met enige regelmaat voor dat 'coalitie'-partijen die een wethouder hadden geleverd, niet meegingen met voorstellen van B en W.

In 2002 kwam er met de Wet dualisering gemeentebestuur een einde aan het monisme in de gemeentepolitiek, maar uit voorgaande blijkt dat de gemeenteraad zich in de jaren dertig al zeer onafhankelijk opstelde. Dat bleek nog eens duidelijk toen B en W van Ommen hadden besloten een vijftal werklozen uit de werkverschaffing te schorsen, omdat ze weigerden in Duitsland tewerkgesteld te worden. Dit voorval speelde zich af in 1937, toen voor velen de ware aard van nazi-ideologie duidelijk begon te worden. B en W meenden zich hierin gesteund te weten door minister Slingenberg (VDB) van sociale zaken. In de Ommer raad eiste een viertal raadsleden een extra raadsvergadering om de schorsing te bespreken. Twee leden van de AR, een CH-lid en een raadslid van de SDAP trokken fel van leer tegen het genomen besluit en wisten hiermee de landelijke pers te halen. Er ontstond in de raad een heftige discussie. Het Volksdagblad van 22 april 1937 deed uitgebreid verslag. Burgemeester en wethouders werden gesteund door onder andere raadslid Baron Bentinck van Gemeentebelangen, die de werklozen een Jan-Salieggeest verweet. Raadslid Moerman (SDAP) reageerde echter: Liever de margarine van Slingenberg dan de jam van Goering. Raadslid Seinen (AR) wond zich dermate op over het besluit van B en W, dat hij herhaaldelijk met de vuist op tafel sloeg en toen hij opsprong van zijn stoel, maande de voorzitter hem te gaan zitten. B en W gaven geen duimbreed toe, totdat ze door

Wethouder Seinen

Wethouder Immink

de minister werden teruggefloten. Het besluit moest worden teruggenomen.

Opvallend is dat in de periode '35-39' duidelijk meer onafhankelijkheid van de eigen partij getoond werd, dan de periode daarvoor. De reden is mogelijk een kwestie van persoonlijke aard en karakter, in combinatie met toenemende verschillen van mening met betrekking tot de te nemen maatregelen vanwege de economische crisis. Als we in de steekproef bezien hoe de stemming per persoon verliep, valt op dat de raadsleden Immink (CH) en Seinen (AR) koploper zijn, wat betreft hun onafhankelijkheid van de partij, met Marsman (AR) als goede derde. Kramer (HGSP) stelde zich ook met enige regelmaat onafhankelijk op.

Conclusie

Er was in Ommen onderling veel contact en samenwerking tussen raadsleden van CH, HGSP, AR en RKP, uiteraard binnen de gemeenteraad, maar ook veelvuldig daarbuiten. De al genoemde Timmerman, hoofd van de gereformeerde school in Ommen, concludeerde in zijn analyse van de Ommen politiek in 1935 zelfs dat orthodox protestants en rooms katholiek samen een sterk rechts blok vormden, waarbij opgemerkt dient te worden dat 'rechts' in de jaren dertig een sterke christelijke connotatie had. We kunnen ervan uitgaan dat de verzuiling in de gemeentepolitiek uiteraard duidelijk zichtbaar werd, maar dat samenwerking binnen brede christelijke kring vanzelfsprekend was. Men kon elkaar bij wijze van spreken niet ontlopen, maar wilde dat ook niet. Buiten de raadsvergadering was er structureel contact tussen raadsleden van de christelijke partijen, die elkaar in verschillende bestuurlijke organen veelvuldig spraken. Het naar binnen gericht zijn van de contacten gold nauwelijks voor de christelijke partijen onderling.

Afgaande op het stemgedrag, en daarmee ook oog hebbend voor de inhoud van de contacten, was er tussen een aantal leden van de christelijke partijen en de overige wel degelijk sprake van gezamenlijke belangen en verbinding. Er werden veelvuldig 'gelegenheidsverbanden' gesloten en voorstellen van de 'eigen' wethouder' waren allermindst heilig. Met name daar waar sociaaleconomische vraagstukken aan de orde kwamen, actueel in de crisistijd, bleek de gelijkgestemdheid binnen de partij- met name de CH en de AR- vaak afwezig en toonde een deel van die partijen zich meer verwant met de 'oppositie', waaronder de SDAP. Raadsleden waren wellicht op basis van de 'verzuiling' lid van een partij, maar voelden zich niet gedwongen zich te voegen in iets van een gezamenlijk partijprogramma. Men volgde zijn eigen geweten en liet dat in de keuze van de contacten buiten de raad en bij het stemgedrag in de gemeenteraad blijken. De verzuiling heeft daarmee geen verlamme uitwerking gehad op de besluitvorming. Met andere woorden: het lijkt erop dat men het algemeen belang, hoe lastig dat ook te formuleren is en hoe persoonlijk ook de invulling, niet uit het oog verloor.

Op 19 november 1945 werd de nieuwe gemeenteraad geïnstalleerd: nieuwe plannen, nieuwe uitdagingen. Bijzonder is dat de heren Seinen en Immink, de raadsleden die zich in de late jaren dertig het meest onafhankelijk van hun partij opstelden, na de Tweede Wereldoorlog jarenlang samen het ambt van wethouder bekleedden.

De werkelijke verandering was al voor de oorlog ingezet. De tijd van wethouder Petter was definitief ten einde.

Kopen bij de 'eigen bakker', ook al had het brood niet de voorkeur, mag dan bijna spreekwoordelijk gebruikelijk zijn geweest, het leidde niet tot 'koekoek eenzang' als het om het stemgedrag binnen de eigen fractie ging. Van ds. J.J. Buskes, de bekende Amsterdamse 'rode' dominee is de uitspraak: 'We vergaderen totdat we met de vaders vergaderd zijn', waarmee hij de vergadercultuur van protestants Nederland kenschetste. Ook in Ommen werd er veel en intensief vergaderd, in maar ook buiten 'eigen' kring, waarmee het orthodox-christelijk gezegde 'in de wereld, maar niet van de wereld' maar eens weer in praktijk werd gebracht.

De uitgebreide versie met voetnoten en tabellen is voor belangstellenden beschikbaar. In dat geval graag even een mail naar janheijink@icloud.com

**JOUW
PRINT
SHOP**

P. Bruegelstraat 17
7731 SK Ommen
T (0529) 45 13 51

WWW.JOUWPRINTSHOP.NL

ZORGBOERDERIJ

BOERENGOLFBOERDERIJ.NL

* Schöttincksflier

Gerjande en Alex Buitenhuis-Veurink
Karshoekweg 7
7737 PP Stegeren
0529 45 72 70
gjdveurink@hetnet.nl
www.schottincksflier.com

De zorgboerderij voor dagbesteding voor (jong) volwassenen en ouderen

**GOUDSMIDS ATELIER
ZANDBERGEN**

Voor uw sieradenreparaties

Tel. 06-10 20 23 69 - www.goudsmid-zandbergen.nl

Voor professioneel autoschadeherstel

ABS Huysmans
autoherstel Ommen

Strangeweg 20
7731 GW Ommen
Tel. (0529) 451146
info@abshuysmans.nl
www.abshuysmans.nl

gratis vervangend vervoer

4 jaar BOVAG garantie

ISO 14001/9001/
BOVAG gecertificeerd

stichting duurzaam repareren

Huiskes
HOVENIER

*'De hovenier
in het
Vechtdal'*

Varsenerweg 14
7731 PZ Ommen
T 085 5000 160
E info@huiskeshovenier.nl

DOUWE'S

DUMP

DUMP, OUTDOOR & MORE

STRANGEWEG 9, OMMEN

0529 451184

WWW.DOUWESDUMP.NL

**24 uur per dag
bereikbaar**

Nieuwelandstraat 6
7731 TH OMMEN
0529-463046

*...niet omdat het anders moet,
maar omdat het anders kan*

Uitvaartverzorging en begeleiding

Vechtdal

info@uitvaartverzorgingvechtdal.nl

www.uitvaartverzorgingvechtdal.nl

Jan Slagter 06 2524 3688

OMMER AUTOMATEN

bakkerij VAN DER MOST

Brood | Banket | Lunchroom | Chocolaterie
www.bakkerijvandermost.nl

Lennips groep
VASTGOED ONDERHOUD

schilderwerk totaal onderhoud uniplan 24-uur
glasservice schilderwerk 24-uur glasservice uni
totaal onderhoud 24-uur glasservice uniplan
schilderwerk totaal onderhoud 24-uur glass

- totaal onderhoud
- schilderwerk
- onderhoudsplan
- 24-uur glasservice

Vestiging Hardenberg Vestiging Ommen
T 0523 272051 T 0529 450313

www.lennips.nl

SCHILDERSBEDRIJF

van Elburg
GLAS-VERF-BEHANGSPECIAALZAAK

Van Elburg Ommen
Schurinkstraat 22a - 7731 GD Ommen
Tel. [0529] 45 24 41 - Fax [0529] 45 62 56

Go! Weenink
+ Jansen

Experts in de pracht
van het Vechtdal

Kopen

Verkopen

Taxeren

Je huis verdient het!

Tunda

0529 45 11 21 info@weeninkjansen.nl weeninkjansen.nl

Cents
Autocentrum

Uw Renaultdealer voor het Vechtdal
Brink 58 | 7731 TG Ommen | T 0529-469900

www.cents.nl

Rina Uulders
Uitvaartverzorging

Wij staan 24/7 voor u klaar, ongeacht
waar en hoe u verzekerd bent.

www.uitvaartverzorgingrinauulders.nl

24/7 06 5066 1632

Touwen
behome

Voor vloer &
raamdecoratie

Brugstraat 29a | 7731 CV Ommen
T 0529-451716
E info@touwenbehome.nl

www.touwenbehome.nl

Het comfort van nu, het gevoel van toen
de kwaliteit van
de Lange Keukens

Eskampweg 4a, 7731 TA Ommen.
Tel. 0529 - 46 25 00
Fax: 0529 - 46 26 00
www.delangekeukens.nl

Het lekkere leven

Restaurant Pannenkoekenhuis
Zalencentrum en Catering

"De Nieuwe Brug"

Een Omme(n)tje waard!!

met speeltuin

Familie Loode
Lemelerweg 13
7731 PR Ommen
Tel. (0529) 45 17 23
www.denieuwebrugommen.nl

GROEN

INSTALLATIETECHNIEK

- Sanitair
- Service en onderhoud
- Zonne-energie
- Warmtepompinstallaties
- Elektra
- Loodgieterswerk
- Centrale verwarming
- Dak- en gootwerk

Patrijsstraat 3-5, 7731 ZL Ommen
Tel. (0529) 45 22 03

www.installatietechniek-groen.nl

vd-bent.nl
De Belt 2
Dedemsvaart
06 1331 0528

Arjan van der Veen
tuinen

www.arjanvanderveen.nl
Woestendijk 2 • 7738 PL Witharen
T 0523 - 676116 • M 06 - 506 450 81

ontwerp
aanleg
onderhoud
vijvers
boomverzorging
renovatie
sierbestrating

Voorwerpen vertellen een verhaal

Tijd van monniken en ridders

door Gerko Warner

Ommen wordt al sinds de prehistorie bewoond, en al deze oud-inwoners hebben in de loop der eeuwen hun sporen achtergelaten. In het Historisch Museum Ommen wordt het verhaal van 8.000 jaar Ommer geschiedenis vanaf de prehistorie tot nu verteld. In tijdvakken wordt de ontwikkeling van Ommen vanaf de ijstijd tot nu getoond. Graag vertel ik u in het kort over één van die tijdperiodes en vertel ik u het verhaal aan de hand van een paar voorwerpen die u in het Historisch Museum Ommen kunt bekijken. Deze keer gaan we terug naar de tijd van monniken en ridders, ook wel bekend als de vroege Middeleeuwen. Deze loopt van ongeveer het jaar 500 tot het jaar 1000.

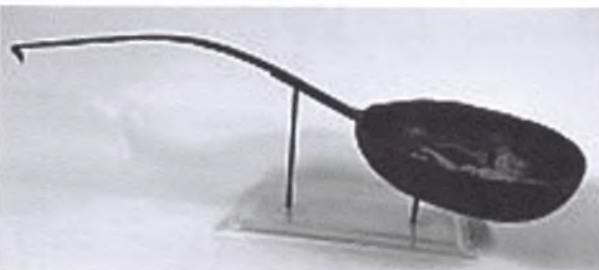
Godsdiensttwisten en godsdienstoorlogen

Na de val van het Romeinse Rijk kwamen de monniken naar Overijssel en probeerden de Saksen te bekeren tot het Christelijke geloof. Dit ging niet zo gemakkelijk als ze dachten en er volgde een lange strijd.

Rond 400 na Christus kwam er een einde aan het Romeinse Rijk en werden de Romeinse legers teruggeroepen naar hun hoofdstad Rome. In Nederland moesten de mensen zich nu redden zonder de Romeinse gebouwen en technieken. Boven de grote rivieren leefden de Germaanse stammen Frisii, de Chamavi en de Usipeti. Zij geloofden in verschillende natuurgoden als Donar, de god van de donder en bliksem en in Freyja, de god van de zonneschijn en vruchtbaarheid. Hun belangrijkste god was Wodan, de god van de oorlog en de zomer en winter. In de 8ste eeuw kwamen er monniken vanuit Engeland en Ierland naar Overijssel en wilden de mensen bekeren tot het Christendom. De monniken bouwden een kerkje, maar de Saksen vernielden dit meerdere keren. De Franken hadden al wel een Christelijke koning, Karel de Grote. De Saksen wilden zich niet overgeven aan de Franken. Er volgde een 32 jaar lange strijd voordat de Saksen zich gewonnen gaven en gedwongen zich werden tot het Christendom te bekeren.

Middeleeuwse steelpan

Deze ijzeren steelpan uit de twaalfde eeuw werd in twee delen gevonden in de buurschap Giethmen in een afvalkuil. Het gebruik van ijzer werd vanuit Griekenland door heel Europa verspreid in de late elfde eeuw voor Christus. Vanaf die tijd verving ijzer langzaam alle bronzen voorwerpen. Ook in Nederland waren enkele ijzerfabriekjes rondom de zandgronden waar het ijzer hier werd gewonnen. Al snel verplaatste de productie naar het buitenland waar de

kwaliteit van de ijzerproductie beter was. Dit gebeurde rond 1100.

Put Varsen

In Varsen zijn vele sporen gevonden van bewoners uit een ver verleden. Bijvoorbeeld deze houten waterput. In het landschap van Varsen is door verkleuring in de grond te zien waar boerderijen hebben gestaan en waar sloten liepen. Deze put reikte tot het grondwater en zorgde er zo voor dat de bewoners het hele jaar door water hadden.

Munt Filips de Schone

Filips de Schone (1478-1506) was heerser over de Habsburgse Nederlanden. Toen zijn moeder, Maria van Bourgondië overleed was hij als vierjarige troongerechtigde. Wanneer Filips meerderjarig werd zette hij zich in om zijn landen te beschermen. Hij sloot een handelsverdrag met Engeland en sloot met Frankrijk het Verdrag van Frankrijk waardoor Bourgondisch Nederland Frans zou blijven. Op zijn munten stond de heilige Philippus. Deze werden geslagen in Dordrecht, Brugge of Antwerpen en waren betaalmiddel tijdens zijn heerschappij.

Jacobakruiken en Baardmankruiken

Uit de Middeleeuwen zijn verschillende kruiken teruggevonden in de omgeving van Ommen. Een Jacobakruik is een drinkkan en gemaakt van klei uit de omgeving van Duitsland.

De naam Jacobakruik kreeg het omdat in de slotgracht van het kasteel waar Jacoba van Beieren woonde vele van deze drinkkannen zijn gevonden. Ook de baardmankruik is gemaakt van Duitse klei. Op deze kruiken is een man met baard te zien. Volgens sommigen zou dit God moeten voorstellen, maar zeker is dit niet.

Wilt u verder kijken?

Kom naar het Historisch Museum Ommen. De donateurs en leden van het CCO hebben zelfs gratis toegang. Maak kennis met de mammoeten die ooit rondgelopen hebben in Ommen tijdens de IJstijd, de invloed van de Romeinen en de strijd van de Saksen. Leer over de stadsrechten van Ommen, de beroemde jaarmarkten en de Tachtigjarige oorlog. Zie wat voor invloed een stadsbrand had, hoe het leven er in de Tweede Wereldoorlog uitzag en ontdek welke geschiedenis er schuilt achter gebeurtenissen uit het dagelijks leven van de Ommenaren.

Heeft u familie of vrienden op bezoek? Neem hen mee en begin een wandeling door de omgeving met een bezoek in het museum. Ontdek en beleef het verleden in het Historisch Museum Ommen!

Reactie

In de volgende Darde Klokke zal ik stil staan bij de tijd van steden en staten. Dan schrijf ik over het dorpje dat een stad wordt. Heeft u vragen, opmerkingen of aanvullingen naar aanleiding van dit artikel dan kunt u reageren via gerkowarner@hotmail.com

Herdenkingsborden Vliegtuigongevallen

In samenwerking met de gemeente Ommen, hebben de stichtingen De Darde Klokke en OudOmmen.nl, op verschillende plekken in Ommen herinneringsborden geplaatst. Dat is gedaan op plekken waar vliegtuigen tijdens de Tweede Wereldoorlog zijn neergekomen en inzittenden om het leven zijn gekomen.

Ook wordt aan verschillende (fiets)routes gewerkt waarbij men deze plekken kan bezoeken. Op "OudOmmen.nl" kun je straks - onder "VIPHOL" - de verschillende locaties bekijken. Ook vind je daar andere plaatsen, waar een bijzondere gebeurtenis heeft plaatsgevonden.

De zeven plekken waar een informatiebord is geplaatst zijn:

1. Marsweg in Junne

Ongeveer boven de Vecht ontplofte op 13 november 1943 een B17-bommenwerper. Brokstukken kwamen neer in zowel Arriën langs de Arriëresweg en langs de Marsweg in Junne. Van de tien inzittenden kwamen er zeven bij de crash om het leven. Het bord staat aan de Marsweg.

2. Beerzerhaar in Beerzerveld

Ongeveer ter hoogte van de Beerzerhaar en de 1e Polderweg stortte op 10 februari 1944 een Duitse jager neer.

De omgekomen 24-jarige vlieger en de resten van zijn vliegtuig werden pas in 1997 geborgen. Het bord staat aan de Beerzerhaar.

3. Migaweg in Lemelerveld

Aan de Migaweg stortte op 30 januari 1944 een Duitse jager neer. De 20-jarige vlieger was op slag dood. Het bord staat aan de Migaweg.

Boeing B-17D 42-37830 413th BS/8th BG

Op zaterdag 13 november 1943 viel de Amerikaanse luchtmacht verschillende Duitse hevevplaatsen aan.

Dit vliegtuig was zwaar beschadigd en vloog brandend over Slegeren, richting Ommen. Vlak voor Ommen vloog het terug richting Arriën.

De co-piloot Brim en de toezichters Ferrick en Fennell haalden daarvoor het vliegtuig op veiligheid. Het vliegtuig ontplofte in de lucht en werd over een groot gebied verspreid.

Het voorste deel met piloot Marks kwam op dit perceel neer. Het grootste - achterste - deel viel in in stukken aan waanzijden van de Achterweg aan de overkant van de Vecht neer.

De parachute van één van de omgekomen vliegers hangt in het museum in Ommen.

Nr. 17 De bemanning is - mede met hulp van vijlen Teunis Schuurman (PATS) - herkend op deze foto van 25-8-1943. Van links naar rechts:

Gezucht

2nd Lt. Co. Pilot - Wilbur Hyman Brown (25) - POW
2nd Lt. First - Perry Earl Marks Jr. (24) - KIA
2nd Lt. Navigator - Edward Moore Green (25) - KIA
2nd Lt. Bombardier - Don Elbert (27) - KIA

Standaard

3rd Sgt. Flight Visual Observer - Eugene Lawrence Fennell (25) - POW
1st Sgt. Tail Gunner - Maurice Isaac Brown Jr. (27) - KIA
1st Sgt. Radio Operator - Maurice Francis Miles (27) - KIA
3rd Sgt. Tail Turret Gunner - Edmund Joseph O'Rourke (21) - KIA
1st Sgt. Left Waist Gunner - Francis Joseph Ferrick Jr. (18) - POW
1st Sgt. Engine (Top) Turret Gunner - William Milton Fuhrman Jr. (21) - KIA

Gemeente Ommen

De Darde Klokke

Ommen

Voor meer informatie
www.OudOmmen.nl

4. Junnerdijk in Eerde

In de hoek van de Eerderveldsweg en de Junnerdijk stortte op 11 september 1944 een Amerikaanse jager neer. De 20-jarige vlieger was op slag dood. Het bord staat op de parkeerplaats "Meiersbos".

5. Bakhuisdijkje in Dalmsholte

Op 30 mei 1944 maakte een Poolse vlieger een noodlanding in een weiland aan het Bakhuisdijkje in Dalmsholte. Hij werd geholpen om onder te duiken. In december 1944 probeerde hij met een andere geallieerde vlieger naar bevrijd gebied te reizen. Ze werden echter door de Duitse bezetter opgepakt en ingesloten. Op 8 maart 1945 kwam hij in de groep van 117 dodelijke slachtoffers van de "Woeste Hoeve" terecht. Het bord staat langs de Dalmsholterdijk.

6. Wiegmansweg in Junne

Aan de bosrand aan de Wiegmansweg stortte op 10 februari 1944 een Duitse jager neer. De 26-jarige vlieger was op slag dood. Het bord staat langs de Nieuwe Hammerweg, ter hoogte van de Wiegmansweg.

7. Dwarsweg in het Arriërveld

Op 19 juni 1942 stortte een Britse Stirling-bommenwerper neer. Van de acht inzittenden kwamen er vier om het leven en vier konden zich per parachute in veiligheid brengen. Ze werden alle vier door de Duitse bezetter gevangen genomen. Het bord staat aan de Dwarsweg.

De andere gebeurtenissen zijn op "VIPHOL" en op de fietsroutes te vinden.

Ommen 775 jaar Reünie van oud-Ommenaren

Op 25 augustus 2023 was er, ter gelegenheid van 775 jaar Ommen, een reünie van oud-Ommenaren in het Hervormd Centrum in Ommen. Dit gebeuren was georganiseerd door Marietje Rhee-Luttekes en Wil van der Linde-Galenkamp. Marietje heeft hiervoor de toespraak geschreven, die hier - zonder de mededelingen van huishoudelijke aard - wordt weergegeven.

Welkom bij de Reünie op 25 augustus 2023

Beste mensen,

Wat goed, dat jullie onze reünie gaan meebeleven en ongetwijfeld zullen bijdragen aan een goede sfeer.

In andere zaaltjes zijn de films van 1950 en van 1962 te zien met oude beelden van Ommen en inwoners. Het zal misschien weemoed oproepen bij het zien hoe Ommen is veranderd, geen prachtige leilinden meer in de Brugstraat, op het Kerkplein en de Markt, die Ommen zo'n aardige sfeer gaven. Oude gevels ... veel is bijna niet te vinden dankzij de slopershamer. Goed, dit is negatief - we willen genieten, op een aardige manier terugdenken aan toen.

Als je de films gaat zien, let dan op de afstapjes en de kabels, die in de zaaltjes liggen - het is wel duidelijk aangegeven, maar toch ...

Achter in deze zaal staan panelen met foto's van ons oude Ommen. Deze zijn ons geleend door het Cultuur Historisch Centrum Ommen, dat te vinden is op de plaats van het Streekmuseum - eerder Makkinga's Mölle. Op het scherm in deze zaal komen ook verschillende foto's voorbij. Hans Steen heeft ervoor gezorgd, dat alles perfect zal "marcheren", dank aan Hans

---

Steen, Harold Dokter en de andere medewerkers / vrijwilligers van het CCO.

Een bijzondere foto werd me vorige week gebracht door Harrie Oldeman - wie kent hem niet! Harrie van de Post en van de Oranjevereniging. Het is een grote groepsfoto waarop alle leerlingen van de Openbare School uit 1936 staan. De stichting OudOmmen.nl leverde ons dezelfde foto digitaal in drie vergrote deelfoto's waarop elke leerling met zijn of haar voor- en achternaam te zien is. Het is werkelijk een uniek document. Dank aan Tjeerd de Leeuw van de stichting OudOmmen.nl en aan Harrie Oldeman. Een andere groepsfoto uit ca. 1946 is gemaakt van de Bewaarschool Achter de Kerk. Er zijn veel namen vermeld, maar niet alle. Wie kan aanvullen ... doen! Er ligt een schriftje waarin de namen en de betreffende nummers kunnen worden genoteerd.

Zo, misschien vraag je je intussen al af wie ik ben, welnu - 040241 ofwel, ik ben Marietje (Rhee-) Luttekes. Wil (van der Linde-) Galenkamp en ik hebben deze reünie georganiseerd. Ria Kroon van de Stichting 775 Jaar Stadsrechten Ommen heeft de PR en de registratie van de deelnemers verzorgd, waarvoor Wil en ik haar danken.

Was ik toch helemaal vergeten: Goedemorgen allemaal! Aanleiding tot deze reünie is het feit, dat Ommen 775 geleden Stadsrechten kreeg. Dat was niet voor de Bühne, maar een serieuze zaak. Het betekende dat Ommen dezelfde rechten kreeg als eerder aan Zwolle in 1230 en Kampen omstreeks 1236 waren toegekend. Hardenberg en Gramsbergen volgden respectievelijk in 1362 en 1442. Dalfsen heeft de stadsrechtenboot gemist.

We zijn dus stad en daar ben ik trots op. Best wel verontwaardigd corrigeer ik hen, die Ommen een dorp noemen en wijs erop, dat we al op 25 augustus 1248 Stadsrechten kregen. En hoe denken jullie dat het antwoord dan vaak is "Jaaaaaaa - Marietje ... maar het is tóch een dorp" Daar valt niet tegen te praten ... Discussie gesloten" ik kijk smalend, keer me om en haal mijn schouders op - dit alles in gedachten en zeg "Oh"!

Internationaal gezien telt Ommen, uitmuntend in veelzijdigheid, flink mee door o.a. duizenden kamperende padvindende mensen uit alle delen van de wereld, die de bijeenkomsten van de Ster van het Oosten bezochten. En niet te vergeten "De Bissing". En wat ligt Ommen toch mooi centraal - hét groene hart van Salland. Salland wil ons tegenwoordig buitensluiten! Foei!

Waar vind je dat ... Binnen de kortste keren zitten we op het warme zand van de Sahara, reizen we voor een middagbezoek naar De Krim, of pakken we onze tweewieler om bij mooi weer op de Balkan te fietsen. Ommen is uniek!

Hoe fijn was het in Ommen op te groeien. Wie denkt niet met veel plezier aan 't Blikie, Vangen door Ommen, het Luiden van de klokken van de Hervormde Kerk - om twaalf uur met veel bekijks en om negen uur 's avonds de brijklokke, de Stangen op de Markt, de Kattensloot, Het Zeesserstrand, Jeruzalem, Schaatsen op de Gracht van Stoop, Het Kikkermeertje, Het Laarse bos voor een romantische wandeling bij maanlicht en niet te vergeten: Onze bergen, die ook geen echte bergen zouden zijn ... Ja - Ja, allemaal afgunst! Wij hebben zelfs een skiberg!

Onze verenigingen, sommige zijn zelfs de honderd jaar gepasseerd of bereiken die leeftijd binnenkort. Aan al die verenigingen hebben mensen met animo gewerkt. Eerst om ze uit de grond te stampen en dan om ze in stand te houden. Soms vonden er afsplitsingen plaats die kwaad bloed zetten. Ik denk aan de rivaliteit tussen GVO en OKK - die elkaar de naam "Ommer Keezekoppen" en "Gekken van Ommen" gaven. Niet echt vriendschappelijk, maar ik heb nooit gehoord dat "ze" met elkaar op de vuist gingen - misschien uit respect voor Letteboer en zijn collega's. Nu zijn beide clubs verenigd in Energy met voortrekker Henk Kampman. Henk ben je daar?

Op het gebied van sport valt er nog meer te vertellen. Tot mijn genoegen zie ik enkele voetballers die deel uitmaakten van het OVC-elftal dat hun club naar de 3e Klas van de KNVB wist te schieten - sterren van het DREAMTEAM van 1959. Welkom Hans Luttekes, Hans, waar zit je? en Gerrit Jansen - Gaitie bi'j d'r ook al?

Ook andere sporters van weleer zijn vertegenwoordigd. Hun tempo ligt nu wel een paar tandjes lager dan in hun jonge jaren. Ze legden menige wedstrijdkilometer af door flink op de pedalen te trappen en waren bekend onder de voor niet Ommenaren wonderlijke naam "De Lodderaars". Welkom Henk van Elburg, Dick "OCO" uh - van Elburg, Peter Kramer, Johan Willemsen. Jongs, waar zit jullie?

In vroeger jaren werd er ook gesport en hoe - ik las b.v. dat er in 1874 een hardloopwedstijd werd gehouden. Nou ja, daar kijken we niet vreemd van op, maar zodra dit op klompen en dan ook nog op het gladde ijs gebeurt ...

IJS. De grote sportman uit Ommen, met z'n Zwolse accent - hij won de barre Tocht der Tochten in 1963. Wie in Nederland kent zijn naam niet. Ach ja, hij is overleden in 2021, maar toch, z'n naamgenoot is hier. Reinier Paping, welkom.

Er is veel over Ommen geschreven, soms zijn het merkwaardige zaken. In de nieuwe, geografische en historische atlas van 1766 beschreef iemand Ommen als een klein, vervallen steedjen - 4 uren beoosten Zwolle.

Even naar de naam Roddel,- ach Lodderaars, die zou wat saai kunnen klinken. Zouden inwoners van Ommen zó gezien worden? In een sociografisch verslag van Ommen, dat uitgegeven is door de universiteit van Nijmegen wist de auteur te melden, dat de bevolking van Ommen een haspelachtig volkje is. HASPELACHTIG, wordt er misschien mee bedoeld dat WE wat klungelig of onhandig zijn, of besluiteloos? Het lijkt in elk geval geen compliment.

De beste man moet maar eens komen kijken, konnie z'n ogen uitkijken bij het zien van de prachtige, geheel door vrijwilligers nieuwgebouwde zomp, die op 27 april van dit jaar in de Vecht te water gelaten is. Het is een voorbeeld van uitmuntend vakmanschap en goede samenwerking. Vanmiddag zal Bisschop OTTO III op deze "Hanzestad Ommen" onze stad binnenvaren en brengt Ommen een gro.... een fantastische boodschap. De plak koek, die bij de koffie is gepresenteerd wordt Zompkoek genoemd.

Het boek dat ik hier laat zien is in 1948 geschreven ter gelegenheid van het 700-jaar bestaan van Ommen als stad. G. Steen en W. Veldsink vertellen o.a. over belangrijke historische feiten uit de geschiedenis van Ommen en over gebruiken van weleer. Het boek werd uitgegeven door Drukkerij G. Veldhuis in Ommen.

En dan, bij het zien van dit kleine Oranje boekje maakt het hart van menig oud-Ommen een verheugd huppeltje. Het is het programmaboekje van de zo succesvolle, grote 3e Ommer Revue - Zevenhonderd jaar Ommen uit 1948 met teksten van H. Lokin Jr., (jouw vader Stef, waar zit je) uitgevoerd met Crescendo's Groot Revue-Orkest o.l.v. H. Lokin Sr. voor velen Ome Hein, met medewerking van een groot aantal Ommenaren ... prachtige samenwerking van onvergetelijke artiesten! E.H. Timmerman - ook bekend als meester Timmerman - wijdde in het boek van Steen en Veldsink een opdracht aan de medeburgers van Ommen.

Hij koos ervoor om dit in dichtvorm te doen. Ik citeer het graag.

Aan alle medeburgers, voor wie de rijke historie van Ommen betekenis heeft.

*Aanvaardt dit boek, met zorg en liefde saamgesteld,
Dat u de opbouw van ons stedeke vertelt,
En u een helder inzicht geeft in Ommens rijk verleden
Van zeven eeuwen her tot op de dag van heden.*

*Herdent der vad'ren strijd, hun moeite, hun verdriet,
Een dankbaar nageslacht vergeet die worst'ling niet:
Het duldt niet, dat 't historieboek van Ommen gaat verloren,
Maar 't zegent het verleên, waaruit het is geboren.*

B.J. - Jan - Jonink, schreef voor de oorlog de tekst "In Salland ligt een plekje grond" op de melodie "Daar bij die molen" In 1948 schreef W. van Hartingsveldt er een nieuwe melodie voor. Het wordt nog steeds graag gezongen. Ik eindig met twee zinnen uit het eerste couplet:

*Waar ieder graag terugkeert als hij eenmaal heeft geleerd
Dat deze stad hem biedt wat hij tot dusver ontbeerd.*

Allen een bijzonder gezellige dag gewenst!

*Hans Luttekes en Gerrit Janssen
Foto: Enzo Ardesch*

Beschrijving van Ommen

In 1924 (!) verscheen een boekje met de titel "Beschrijving van Ommen". Volgens de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed is het een uitgave van een ± 1830 te boek gestelde beschrijving van Ommen.

9

Ommen liggende, door deszelfs lommerrijke dreven eene aangename uitspanning aan den beminnaar der natuur schenkt, die hier in de lente de verrukkende toonen van den nachtegaal en van andere zangers van het woud kan aanhooren.

Inwoners en levenswijs.

De inwoners van de eigenlijke stad zijn doorgaans alle van een gezond en sterk lichaamsgestel en van eenen opgeruimden aard. Wat hunne verdere eigenschappen en wat hunne zeden betreft, zij verschillen daarin geenszins van hunne overige Overijsselsche landgenooten. De weelde en het zedebederf der groote steden worden in Ommen zelden opgemerkt. De beminnaar van gezellig verkeer zal er overigens eenen beschaafden kring kunnen aantreffen en de oude Overijsselsche gulheid wordt er niet verloochend. De levenswijs is er over het algemeen nòch te stijf nòch te uitspattend en de levensmiddelen zijn er zoo hoog niet in prijs als in de groote steden. Voor dezulken welke zelve geene moestuinen bezitten is in den zomer steeds eenen overvloed van groenten verkrijgbaar bij de hovenieren op het Laar en van Eerde.

Naamsreden.

Moeilijk is het de reden op te sporen waardoor deze plaats Ommen is genoemd geworden en de uitslag der nasporingen blijft evenwel onzeker. De uitgang „men” had zij voor dezen gemeen met onderscheidene buurtschappen in deze streken gelegen, zooals Bostmen thans Bostem en Gietmen thans Gietem, waarvan de oude namen zeker geweest zullen zijn Bestheim en Gietheim, hetwelk niet alleen ten opzichte van andere plaatsen aldus verondersteld wordt, maar ook blijkt uit de algemeene uitspraak der namen van dergelijke plaatsen in deze provincie zooals Windesheim en Sutheim.

Vermoedelijk schreef men dus weleer Omheim en Omhem en heeft dezen naam zijnen oorsprong genomen uithoofde van eene langzamerhand aangegroeide vereeniging van woningen rondom het nog geenen naam ontvangen hebbende „Heim” of „Huis” dat aan den landheer, den Utrechtschen kerkvoogd toebehoorde en hetwelk tot woning diende van

1227.

Twaalf jaren naderhand of in 1227 scheen het, dat Ommen weder het tooneel van den oorlog zoude worden, want bisschop Otto op wraak bedacht tegen de oproerige Drenthers, verzamelde een groot leger, waarmee hij hen tot onderwerping dacht te brengen en had al de krijgslieden met hunne opperhoofden te Ommen bescheiden. Weldra zag men Gerard, graaf van Gelder, met een menigte Hollandsch krijgsvolk en verscheiden aanzienlijke ridders uit de bisdommen van Keulen en Munster op de verzamelaarsplaats aankomen. De bisschop, die reeds te voren met een aanzienlijk leger te Ommen gekomen was, ontving hen aldaar met blijdschap. Bekend is, dat hij op den 27 Juli van datzelfde jaar ongelukkig bij Aane sneuvelde, nadat zijn zoo machtig leger gedeeltelijk in het verraderlijk moeras en gedeeltelijk door het staal der Drenthers omgekomen of verslagen was. (Hedend. Historie van Drenthe.)

1228.

In het volgende jaar trokken de Sallanders weder door Ommen en Noordwaarts van die plaats over het moeras tegen de Drenthers op. Den Reest overgetrokken zijnde, vielen zij in het onbezette Drenthe, hetwelk alom geplunderd en in brand gestoken werd.

1248. Ommen ontvangt Stadsrechten.

De bewoners van Ommen aldus op de uiterste grensplaats van Overijssel tegen de Drenthers gelegen en misschien beducht voor vijandelijke overvallen, waaraan hunne onbemuurde woonplaats steeds blootstond, hebben zeker na dien tijd reeds pogingen aangewend bij hunnen landheer ter verkrijging van stedelijke voorrechten, welke pogingen hen dan ook in het jaar 1248 gelukten; alzoo het bisschop Otto III behaagde hen op den St. Bartholomeusdag van dat jaar met Stadsvoorrechten te begunstigen en wel in dezelfde mate en uitgestrektheid als te voren reeds door hem of zijne voorzaten aan de drie grootere steden Deventer, Kampen en Zwolle verleend waren. (Sted. Hist. van Overijssel.)

De bisschop zal voorzeker niet weinig in aanmerking genomen hebben de opofferingen, welke de Ommers zich voorheen hadden getroosten moeten, zoo door inlegering van krijgsvolk als door geleden schade van den vijand,

terwijl het hem aan den anderen kant niet onverschillig geweest zijn zal, dat een zijner grenssteden bevestigd en daardoor de overtocht over de Vecht behoorlijk beschermd werd en het is daarom ook zeer waarschijnlijk dat hij de stad dadelijk van muren en poorten heeft doen voorzien.

Deze brief, de oudste die in het stadsarchief berust,¹⁾ is op perkament geschreven en luidt woordelijk aldus:

Brief van Bisschop Otto III.

Otto, Dei gratia Traiectensis episcopus, omnibus praesentia visuris notum facimus, quod omnibus hominibus praesentibus et futuris inhabitantibus oppidum nostrum Ommen libertatem talem qualem oppidani nostri Daventriensis, Swollensis, Campensis habent a nobis et praedecessoribus habere consueverunt propter bonum et utilitatem nostrae Traiectensis ecclesiae de provido consilio nostrorum fidelium liberaliter contulimus et ipsum locum Ommen liberum ordinamus, mandantes singulis et universis ne quis contra libertatem praedictis hominibus et loco a nobis concessam venire praesumat sed apud singulos inhabitatores loci volumus expediri et fideliter promoveri et haec omnia inviolabiliter praecipimus observari. Datum et actum Vollenho anno Domini millesimo ducentesimo octavo feria tertia in crastino Bartholomei, praesentibus Gerhardo de Deistn, praeposito Daventriensis, H. capellano nostro, S. de Vorste, P. de Putten, Stephano, castellano Covordensis, S. de Gernere, sculteto Sallandiae, Sigero, sculteto de Vollenho, W. Raading, S. de Gernere, militibus et aliis quam pluribus.

Verder hangt er een zegel van roode was onder aan den brief, ten opzichte van denwelken nog valt aan te maken, dat het jaartal 1208 daarin vermeld niet met 't jaar der afgifte, noch met den naam van den toen regeerenden kerkvoogd overeen te brengen is, doch deze zwarigheid verdwijnt door eene aanteekening in de archieven gevonden, waarin voor reden van dat verschil wordt opgegeven dat door de oudheid de Romeinsche getalleters XL achter het woord octavo uitgesleten of onzichtbaar geworden zijn.

1330. De stad wordt verbrand en ontmanteld.

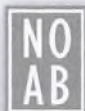
Een langdurige rust schijnt het gevolg der bemuring

¹⁾ Het origineel is verloren; slechts een 17e eeuwsch afschrift is aanwezig.

Kompanen

uw maat in financiële diensten

Aangesloten bij

Van Reeuwijkstraat 42
7731 EH Ommen
Tel.: (0529) 451154
Fax: (0529) 455027
Website: www.kompanen.nl
E-mail: info@kompanen.nl

A. VISSCHER

ontwerp, aanleg en onderhoud
van tuinen en sierbestrating

Violenstraat 15 • 7731 WK Ommen •

Tel: 06 - 51 60 00 86 • Tel: 0529 - 45 47 52 •

www.avisscher.nl • info@hoveniersbedrijf-visscher.nl

Lunch - Diner - Snackbar
Vergader en Feestruimte - Catering

FLATER
ETEN & DRINKEN

De Huiskamer van Ommen

0529-451364

www.flater.nl

volg ons op Facebook

stukadoorsbedrijf
Rinus Zwanepol

Mobiel 06-30009131

Aannemersbedrijf M. van der Vegt

Ommen (0529) 45 37 47

Uw specialist
in ontwerp,
nieuw-, verbouw
en renovatie.

OCB Bouw b.v.

Strangeweg 14, 7731 GW Ommen
info@ocb-bouwnl • +31 (0)529 45 28 10 • www.ocb-bouwnl

Pearle
opticiens

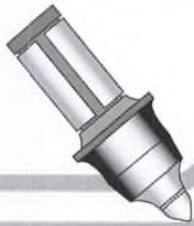
Varsenerpoort 9, 7731 DG Ommen
Tel. 0529 - 451753

expert

Ommen

Schurinkstraat 26A • 7731 GD Ommen • T 0529 451 406

FREES VERHUUR OMMEN . NL

Asfaltfreen

Eten is beleven!

LÈVRE
SMAAKBELEVERS

Met verrassende
(h)eerlijke gerechten
maken we mensen
gelukkig en bezorgen
we een fijne tijd.

www.levre.nl

Vermeerstraat 1
7731 SM Ommen
T 06 10 365 875
E info@levre.nl

www.takman.nl

Tuincentrum Jurrie Baas
Balkerweg 24
7731 RZ Ommen
Tel. (0529) 453708
Fax (0529) 451595
info@jurriebaas.nl
www.jurriebaas.nl

GRONDMAN Bouw Service

www.grondmanbouwservice.nl

NOTARISSEN groot in kleine letters

Bentum Nijboer

NOTARISSEN in Ommen en Hardenberg

Ommen 0529 452 233
Hardenberg 0523 273 487

info@bentumnijboer.nl
www.bentumnijboer.nl

EP:Ommen

ElectronicPartner

Beeld & Geluid - Telecom - Wassen & Drogen -
Koelen & Vriezen - Multimedia -
Huishoudelijke apparatuur - Inbouwapparatuur

Gasthuisstraat 52 - 7731 DA Ommen

Tel.: (0529) 45 03 65

info@epommen.nl - www.epommen.nl

Wim van Kesteren Schoenreparaties

Gun uw schoenen een langer leven!

Uw schoenen worden
vakkundig gerepareerd door:
Wim van Kesteren Schoenreparaties
Tel. 0529 454130 | 06 205 311 24

U kunt uw schoenen
ter reparatie afgeven
en ophalen bij:

Varsenerstraat 2
Ommen

KLEINLUGTENBELT

timmer- en onderhoudsbedrijf

De Voormars 10B - 7731 DD Ommen
Telefoon (0529) 45 47 89

“Olde Vechte”

“De Gracht van Stoop” een begrip in Ommen door Marietje Rhee-Luttekes

Meteen maar van wal steken. Zo'n veertig jaar geleden maken we een uitstapje naar Westfalen om de oorsprong van de Vecht te bezoeken. Bij Darfeld in de Baumberge is een bron van de Vecht die zich als beek een weg door het landschap zoekt. Het is in de omgeving van Eggerode, waar het water van deze beek zich vermengt met een andere beek. De Rockelerbach en de Burloërbach zetten daar hun gezamenlijke weg voort als die Vechte.

Zo schoon is de Vecht

Daar, bij het allerprilste begin van de Vecht is het meest heldere water van de rivier te vinden wat men zich maar kan denken. Door de klaarheid van het ongeveer tien tot vijftien centimeter diepe, smalle stroompje is bijna rivierzand te zien, het heeft een enigszins golvend profiel.

Een eindje verder stroomafwaarts staat in Schöppingen een oude, prachtige kerk die boven een bron is gebouwd. Vanonder deze St. Briccius kerk raast doorlopend een grote hoeveelheid ook helder water dat als een beek in de Vecht uitmondt. Indrukwekkend is het om de kracht van het water te zien.

Stinkend water

Het is echter ook een somber stemmend gezicht, wetend hoe vervuiler de Vecht is naar gelang haar lengte toeneemt. Wat wordt er niet allemaal in gedumpt aan materiaal en afvoerwater van diverse industrieën. Een erg onplezierige herinnering aan vroegere jaren is de periode waarin de Vecht afschuwelijk stinkt! De oorzaak is het afvoerwater van de Aardappelmeelfabriek Onder Ons dat gedeeltelijk ook op zogenaamde vloeivelden in de landbouw wordt geloosd.

Dit stinkende water, dat tot grote vissterfte leidt, verplaatst zich steeds bruisender. Schuimkoppen hopen zich op tegen de pijlers van de Vechtbrug. Even op de brug blijven staan om van het zicht op de rivier met de mooi begroeide oevers te genieten is er in die periode niet bij! Deze ellende ligt gelukkig al lange tijd achter ons. De fabriek in De Krim is in 1993 opgeheven. Voor de kwaliteit van het water gelden nieuwe regels. Het wordt nauwlettend in de gaten gehouden door de Waterschappen.

Dode meanders

In het begin van de vorige eeuw zijn diverse bochten in de sterk meanderende Vecht afgesneden. De vaarroute is “rechtgetrokken”, daardoor aanzienlijk verkort en beter bevaarbaar geworden. Veel van die oude, zogenaamd dode armen zijn veranderd in rustige natuurgebiedjes, waarin flora en fauna goed kunnen gedijen.

De zomp

De geschiedenis van het verdwenen bijzondere vaartuig, de zomp, waarmee o.a. mijn overgrootvader Gerrit Steen de Vecht bevoer, heeft in het laatste decennium steeds meer aandacht gekregen. Ommen heeft op de zonnige Koningsdag van 2023 de door gedreven vrijwilligers gebouwde “Hanzestad Ommen” te water gelaten nadat het vaartuig gedoopt was door Lotte Van Elburg met assistentie van Lotte Steen, beide meisjes zijn nazaten van Ommer schippers.

De loop van de “Olde Vechte” voor de kanalisatie, op de achtergrond de Hervormde Kerk.

Huize Olde Vechte – De Gracht van Stoop

De afgesloten meander, de Olde Vechte, ligt aan de Zeesserweg. Het terrein van het huis met dezelfde naam is na de kanalisatie bijna ingesloten door de dode rivierarm. Eerder is het nog een aaneengesloten gebied met Den Oord en de bebouwde kom. Het laantje dat er naartoe leidt wordt “t Mulertsdiekie” genoemd, als verwijzing naar F.W.N. Baron Mulert, de toenmalige eigenaar. Een deel van het laantje vervalt door de kanalisatie van de Vecht. Het overgebleven deel van het laantje is nog te herkennen aan een korte, dubbele rij hoge beukenbomen. In 1895 wordt zoon J.P.A. Mulert eigenaar, die dit bezit in 1923 verkoopt aan Jonkheer Adriaan Stoop. De afgesloten meander en het huis krijgen de naam “Olde Vechte”. Het water van deze oude Vechtarm wordt in de volksmond “De Gracht van Stoop” genoemd.

Schaatssport

De Olde Vechte is lange tijd dé plaats voor de Ommer wintersport, Schaatswedstrijden vinden ook wel plaats op de verder weg gelegen Reggemars achter in Het Laarbos. Onder voorzitterschap van Stoop zoekt het bestuur van de IJscub Ommen, bestaande uit C.J. Siero, H. Terra, W. Gort, Ans van der Boon, H. de Lange en G.de Vries in 1933 naar een meer geschikte plek voor het realiseren van een permanente ijsbaan. Men denkt deze te hebben gevonden in het terrein bij Moll (deels Wilhelminastraat - Pr. Bernhardstraat) Als dit op bezwaar van de Provinciale Waterstaat blijkt te stuiten wordt besloten om de Olde Vechte als ijsbaan geschikt te maken.

*Schaatsen op de Olde Vechte omstreeks 1925
foto Herman Oldeman Pzn.*

Het besluit wordt met spoed ten uitvoer gebracht en met spanning zien de schaatsers uit naar de eerste strenge vorst! Zodra er vorst in de lucht zit en er al een dun laagje ijs is waargenomen wordt voorzichtig getest of het ijs al “houdt”. Blijkt het sterk genoeg te zijn dan gaat het nieuwtje snel rond “De Gracht van Stoop lig’ dichte”. Hiermee is het sein gegeven om de Ommer houtjes uit het vet te halen. Jong en oud knopen de linten of touwtjes van de twee schaatsen aan elkaar en hangen ze om de nek. Zo begeeft men zich als schaatsliefhebber naar de met zorg geveegde, spiegelgladde ijsbaan om er de schaatsen onder te binden en de eerste streken op het ijs te zetten. Om ’s avonds te kunnen schaatsen is voor verlichting gezorgd. Begin 1940 vriest het flink en wordt er al een paar dagen geschaatst. Dan is er sprake van “spelbederf”. Onbekende vissers vinden het nodig gaten in het ijs maken om snoek te kunnen vangen, de ijspret is voorlopig voorbij. Nadien wordt er jarenlang met groot plezier op de Gracht geschaatst, soms met de aanwezigheid van OCO met koek en zopie!

Dichtbij huis

’t Is een geluk bijna aan de Olde Vechte te wonen, heel eenvoudig even achter het huis van Willem Oldeman langs, de Zeesserweg over en dan is daar de ijsbaan. Wordt het te koud dan zijn de warme kachel en chocolademelk binnen handbereik. Wat biedt de Gracht van Stoop ons veel met de mogelijkheid te spelen aan het water. Het ligt zo dicht bij ons Edith-Hof, dat “ze op zo’n zaandduuntie ‘ebouwd hebt” zoals Hendrik van Elburg, “De Schipper”, vertelde.

De Rietvoorn

Als de tijd van de lange dagen is aangebroken zijn we veel aan het water te vinden. Het is er soms al vroeg wat druk met sportvissers van de vereniging “De Rietvoorn” die het water heeft gepacht. Er worden wedstrijden gehouden – ook voor de jeugd. De prijsuitrei-

Beschrijving :

1901. Het zg. Mulerts-diekje. Dit was de toegangsweg naar het huis van F.E. Baron Mulert (thans Olde Vechte). Doordat het huis binnen een bocht van de Vecht lag, behoorde het nog tot Stad Ommen. Na de doorgraving in 1901 van de rivier, was het huis vanaf de Oerd niet meer bereikbaar.

king is bij café Roosken / Hegeman. Ik ken het verhaal van een echtgenote van een lid van De Rietvoorn. Er is een viswedstrijd speciaal voor de vrouwen georganiseerd en de animo voor deelname is groot. De prijsuitreiking! De hoofdprijs – voor de meeste lengte van de gevangen vis werd gewonnen door mevrouw X. De tweede prijs – voor de grootst gevangen vis – gewonnen door mevrouw X – de poedelprijs – voor de kleinst gevangen vis – gewonnen door mevrouw X – grote hilariteit en advies aan de echtgenoot “X, ie mut bij’ oen vrouwe in de leer goan” enz.

Een paar van “de jongens van Sprik” vissen ook graag en zijn lid van de visclub. Zij zorgen er met anderen voor, dat het water wordt ontdaan van planten, die het vissen lastig maakten. In hun roeiboortje en voorzien van lange haken gaan ze de plantenwortels te lijf. Na zo’n grote schoonmaakbeurt, waarbij buurkinderen om beurten mogen meevaren, is het vissen weer een plezier, afgezien van het vissenleed. Dag voor dauw zitten vissers dan met twee luie ogen te turen naar het dobber op het rimpelloze water. Verschijnt er een klein kringetje rond de dobber dan stijgt de spanning “beet?” Met engelengeduld wordt gewacht tot de vis echt lijkt toe te happen. De beste stuurman staan aan wal en activeren de visser met “Haal op” of “Sloat ‘m d’ran!” waarna de visser de buit aan de haak denkt binnen te halen of verstoord reageert “Hold ‘oe toch stille”!

Leedvermaak ...

Er is een oudere niet met naam te noemen man die graag vist. Hij zit op zijn eigen stekkie onder een van de grote eikenbomen die aan de Zeesserweg staan. Soms kijken toeschouwers hem bijna op de vingers en roepen zomaar luid “Beet”! Met een grote zwiep wil de beste man zijn prooi aan de haak slaan. Dat gebeurt dan zo heftig dat dobber en snoer, zoals verwacht, verward raken in de takken van de boom. Het “geintje” gaat meermaals op. Men lacht de oude man uit, die alle mogelijke moeite doet om zijn vistuig uit de boom te krijgen. Foei toch!

Speelgebied

De Olde Vechte biedt ons, de kinderen die zo dichtbij wonen, een bijzondere speelgelegenheid. Evenals in de winterse tijd trekt de zomer ons naar de waterkant, die ook wel een gevaarlijk terrein voor jonge kinderen is. De allerjongste jeugd van het Edith-Hof mag er niet komen en krijgt nadrukkelijk op het hart gedrukt “Niet onder de poort door!”

Zo’n griezelig beest

Een beetje op onze hoede zijn we altijd. Het komt wel eens voor dat er een rat uit de oeverplanten opduikt - brrr. Net als wij maakt “de rotte” vrijwel meteen rechtsomkeert en verdwijnt weer tussen de begroeiing. Jongens plegen er wel eens stoer een klomp achteraan te gooien ... ja, pas als de griezel al op de vlucht is geslagen! Meisjes blijven op de weg staan om daar wat van de schrik te bekomen en later weer het paadje omlaag af te gaan.

Scheepvaart

Een klomp in het water doet denken aan het gedichtje “Het Klompje” van Speenhoff. “Er dreef een scheepje in de sloot een scheepje zonder roer, dat heel alleen uit zeilen ging en door de biezen voer ...” het eindigt droevig – de jeugdige “stuurman” is verdronken.

Wij laten kleine zeilscheepjes van puur natuur varen. Daarvoor trekken we een blad van de lisdodde af of van riet en maken met de nagel een langwerpige sleufje bijna onderaan in het breedste deel. Vervolgens buigen we de punt van het blad zover, dat het een eindje in het sleufje kan worden gestoken en klaar is het bootje. Het wordt in het water gelegd, met de hand maken we golven en ziedaar, onze zelfgebouwde vaartuigjes drijven weg. Het is spannend om te zien welk bootje het langst blijft drijven. Helaas kiepen ze vrijwel meteen om en is het tochtje van korte duur, maar geen nood, er is voldoende materiaal, we proberen het steeds weer!

Muziekinstrumenten

Oudere buurjongens bezitten een zakmesje en gebruiken dit veel. We zien hoe ze bezig zijn een stukje tak van wilgen of vlier te bewerken om er een fluitje van snijden. Hoe ze dat precies doen weten we niet, maar vol bewondering zien en horen we dat het werkt! Nog maar kort geleden zie ik bij het Bezoekerscentrum aan

Midwinterhoorn - foto Jan aan het Rot

de Hammerweg hoe Jan aan het Rot bezig is met het maken van een Midwinterhoorn. Daarbij toont hij het kleine mondstuk dat hij zelf uit vlierhout gesneden heeft, het heeft de toepasselijke naam "de happe". Wat is het fantastisch dat dit handwerk steeds weer wordt doorgegeven.

Fluitjes van een cent

Fluittoontjes maken dat kunnen we heel eenvoudig met het volgende kunstje. Een graspriest wordt strak tussen de beide aaneengesloten, gestrekte duimen gelegd met een scherpe kant naar maker. Dan kan de fluitist spelen door voorzichtig tussen de duimen tegen het gras blazen. Mooi klinkt het niet, maar toch!

Willem Tell

Ze kunnen nog meer, die grote jongens met hun scherpe messen. Ze maken een pijl van riet en een boog van een tak wilgenhout. Aan beide uiteinden van de taaie tak wordt een inkeping gemaakt waarin de einden van een stuk touw dat korter is dan de tak, worden vastgeknoopt. Zo wordt de tak kromgetrokken. Het riet wordt, ook met een inkeping, in het midden van het touw gezet en over het midden van de boog gelegd. "Willem Tell" moet het touw met de pijl flink naar zich toe trekken, dan loslaten en daar suist de pijl een eind weg.

Aardige en gevaarlijke zwemmers

Heel anders dan de eerdergenoemde ratten zijn vele "gevederde" eenden die uit onze hand eten. Als er kuikens zijn kijken we dagelijks hoe ze groeien en proberen ze te voeren, kansloos! Moeder Eend, die ons toch zo goed kent, gedraagt zich dan wantrouwend, ons bijna vijandig op afstand houdend. Ze zijn echter niet dreigend zoals de drie grote ganzen van een buurman, die zich blazend breed maken om ons de doorgang op de Zeesserweg te beletten met het gevolg dat meisjes een eindje omfietsen.

Kransjes maken

Meisjes ... ze zijn in de zomer romantisch bezig met het maken van een kransje van "meizoentjes". Van de vele madeliefjes worden er een aantal geplukt. Gezeten in het gras - teken, nooit van gehoord - wordt dicht onder het kopje een gleufje gemaakt, waardoor het steeltje van het volgende madeliefje wordt gestoken enz. enz. De steeltjes mogen niet te lang zijn en goed worden doorgetrokken, dan wordt het tamelijk stevig en mooi. Als je dan het begin aan het einde bevestigt is het kransje rond.

Boer Plump

Boer Plump is een van de namen die we horen noemen. De boer zelf is een grote onbekende, hij komt nooit in beeld. We hebben er geen idee van hoe hij eruitziet en waar zijn boerderij staat. Toch moet hij wel een aardige boer zijn en ook ergens in de buurt wonen want hij ontfermt zich over jonge hondjes en katjes ...

Medicinaal water

Water uit de Gracht van Stoop hoort bij ons leven. Het wordt zelfs ingezet als een twijfelachtig soort medicijn.

Als je last hebt van een "paddenschieter" - klein ontstekinkje aan een ooglid - moet je het regelmatig "Anstippen met gekokt Vechtenwater".

Noaberschap

Er wordt een beginnende schoorsteenbrand aan een woning aan de Zeesserweg geconstateerd, grote paniek want de huis heeft een rieten kap! Buren komen als de wiedeweerga in actie in afwachting van de komst van de brandweer. Ze vormen een lange rij vanaf de Gracht naar de man, die op een ladder het dichtst bij het vuur staat. Emmers, met water uit de Gracht gevuld, geven ze aan elkaar door naar de man, die bij de vuurhaard is. Lege emmers worden steeds weer gevuld en zo wordt een grotere brand voorkomen door de inzet van de noabers!

Wonen op het water

Over woningen gesproken. Het is alweer een aantal jaren geleden, ongeveer in 2010, 2011. Aan de Zeesserweg staat bijna ter hoogte van de Schapenallee een oude eik, die verschrikkelijk overhelt - gelukkig richting de oever van de Gracht. Zou hij een keer omvallen? Op een donkere winteravond is er een doffe dreun! De boom is omgevallen, de

Meerkoeten op hun nest -
foto Jennie Ekkelkamp

stam ligt gedeeltelijk op de oever. De kruin van de boom ligt voor een deel onder water. Midden in de Gracht steekt er echter een pluk bovenuit en blijft er liggen als de boom op de oever al is weggehaald. In het voorjaar wordt is er leven in de brouwerij, er wordt ijverig gebouwd! Hoe mooi is het te zien hoe meerkoeten zo midden op het water een nest maken. Later wordt er gebroed op het nest in de open plek van het water, waar het kennelijk toch veilig is. Nog later zijn er kuikens! Wat is het aandoenlijk om de ontwikkeling te kunnen volgen. Dan is het tijdstip aangebroken om het nest te verlaten. De jongen worden gepusht om te gaan zwemmen. "Haantje de Voorste" gaat dapper als eerste, waarna iets minder drieste kuikens volgen. Er blijven een paar jongen weifelend over de rand van het nest turen, zo lang, dat Moe Meerkoet het wachten zat is en ze de kroost over de rand duwt naar het groene water. In het kielzog van Pa Meerkoet zwemmen ze rondjes, kleine en later wat grotere. Het is een mooi gezicht en ze worden, zwemmend en strepen trekkend in het groene water van de Olde Vechte vereeuwigd.

Stuiterstenen

Een handigheidje is het. Een plat stuk steen, grint moet zo in het water worden gegooid dat de steen veel keren over het oppervlaktewater blijft stuiteren. Dit kunstje is snel te leren van een ander.

Groen is de Vecht

Het Waterschap zal zich eindelijk over de groene Vechtarm ontfermen door deze weer aan te sluiten op de rivier zodat het water gezonder zal zijn. Een aanleiding hiertoe is de "Hanzestad Ommen". De zomp is immers teruggekeerd in Ommen en krijgt een ligplaats in de "Olde Vechte" achter het zwembad, dat ook Olde Vechte heet.

Nu krijgt de meander weer een invaarbaarheid vanaf de Vecht. De eens zo moeilijk bevaarbare meander zal weer stromen en worden voorzien van levend water "Terug in de tijd".

Bronnen:

- *Archief gemeente Ommen*
- *OudOmmen.nl*
- *CCO*
- *Delpher*
- *Ommen rond de 19e eeuw - G. Steen*
- *Provinciale Overijsselsche en Zwolsche Courant*

Reacties kunnen worden verzonden naar mailadres: t.deleeuw@OudOmmen.nl of woonadres: Stichting OudOmmen.nl, Schurinkhof 29, 7731EZ, Ommen.

Zoekplaatje

Zoekplaatje (GA0102)

Dit is een groepsfoto waarvan de gezichten met AI (kunstmatige intelligentie) beter herkenbaar zijn gemaakt. De 2e en 3e persoon op de bovenste rij (v.l.n.r.) zijn 'Johannes Hindriks' en 'Henk Luttekens'. Andere namen zijn onbekend. De foto is aangeleverd door Jaap Hindriks en ca. 1935 gemaakt door fotograaf G. Terra uit Ommen. Wie helpt ons aan meer namen?

Vorig zoekplaatje (GW0157)

Van Janny Beijer kregen we Bea Doosje-Massier als naam voor nummer 3. We hadden al genoteerd: 1 Janny Beijer-Schuurman en 2 Bertus Pannekoek. Mogelijk is nummer 4 Nellie Oldeman? en nummer 5 Rikie van Elburg? Een eventuele reactie op de nummers 4 en 5 (met vraagteken) is alsnog zeer welkom.

EKKELENKAMP
LUNCH ■ DINER ■ PATISSERIE
IJSSALON

Stationsweg 1 ■ 7731 AW Ommen ■ telefoon 0529 45 17 82
www.ekkelenkamp-ommen.nl

**Bouwbedrijf
Vonder**

www.bvbouw.nl - info@bvbouw.nl

Brink 10 - 7731 TG Ommen - Tel. 0529 - 451043

**Nieuwbouw
Verbouw
Renovatie
Restauratie
Tekenswerk
Vergunningen**

RADIO - T.V. - STEREO RECORDERS - KOELKASTEN
WASAUTOMATEN - EIGEN TECHNISCHE DIENST

M. Dunnewind

Dr. A.C. van Raaltestraat 12
7731 GN Ommen
Tel. (0529) 45 16 58

Brasserie Tante Pos

Ommen

In het
voormalig postkantoor
van ommen

adres Markt 17, 7731 DB Ommen
telefoon (0529) 45 18 13
e-mail info@tantepos.nl
internet www.tantepos.nl

Hallo
JUMBO
Ommen

Markt 22-24, 7731 DB Ommen

T 0529 - 47 81 60

www.jumbo.com

**Functioneel & fit
boven de 50**

BEL VOOR MEER INFORMATIE

BRINK 35 | OMMEN

T 0529 454508

E INFO@CROSSFITOMMEN.COM

Bandenservice Ommen B.V.

voor volledig technisch onderhoud

Nieuwelandstraat 1
7731 TH Ommen

Tel. (0529) 45 37 84

www.bandenserviceommen.nl

GROTE EN KLEINE BEURTEN

**OOK VOOR
APK-KEURINGEN**

snel en
eigenzinnig
oplossingen
van nu
van cijfers naar
toekomstplannen

hart voor
resultaat

www.krcvanelderens.nl

KRC VAN ELDEREN

accountants | belastingadviseurs

Nijkamp
installatietechniek

Bas Nijkamp

06 51 78 57 57

Coevorderweg 6

7735 KH Arriën

info@nijkampinstallatie.nl

Dunnewind Groep b.v.

Verhuur van:
mobiele kranen - shovels - containers - kippertrailers
diepladers - truck - kraan - aanhanger

Uitvoering van:
grondwerken - sloopwerken - rioleringswerken - bestratingen

Verkoop van:
zand - grond - grind

Als inwoner van de gemeente Ommen kunt u zes dagen per week uw tuinafval gratis bij ons inleveren.

Openingstijden: Maandag t/m vrijdag van 8.00 uur - 17.30 uur
Zaterdag van 8.00 uur - 12.00 uur

Strangeweg 7
7731 GV Ommen
Tel. (0529) 45 21 50

info@dunnewindgroep.nl
www.dunnewindgroep.nl

UW DAK IS ONS VAK!!!

dakdekkers- en renovatiebedrijf

E. van der LINDE

OMMEN BV

Vermeerstraat 13 • 7731 SM Ommen • Tel. (0529) 45 30 33

Notarispost OMMEN

Zet het zwart op wit.

Notarispost Ommen

Vrijthof 8a, 7731 CN Ommen

T 0529 - 712 523

E secretariaat@notarispostommen.nl

I www.notarispostommen.nl

Elke maandagavond

van 19.00 tot 21.00 uur gratis

en vrijblijvend inloopsprekkuur.

sallands goed

registermakelaars & taxateurs

Al ruim 20 jaar on(t)roerend GOED specialist in Ommen

Hammerweg 59C - 7731 AJ Ommen

T 0529 455055 - ommen@sallandsgoed.nl

www.sallandsgoed.nl

DE KAPPER

Vrijthof 1

7731 CN Ommen

Telefoon (0529) 45 49 48

tijdvoorjezelf@salondekapper.nl

WWW.SALONDEKAPPER.NL

Maak online een afspraak

dranken & delicatessen

Varsenerstraat 2

7731 DC Ommen

T 0529 45 30 66

E info@wijnhofommen.nl

I www.wijnhofommen.nl

VERHUIZINGEN

EN

TRANSPORTEN

H. STEEN B.V.

Sogenbosstraat 3

7731 WT Ommen

Tel. (0529) 45 18 02

E-mail info@hsteenbv.nl

Nieuw in Ommen **Proef!** 3 maaltijden

Gotink
OCO Maaltijden

€15,-

0529 451 429
voor meer info

Kijk op
gotink-oco.nl

Brugstraat 16
Ommen

WILDTHOUT

Hotel & Restaurant

SERVICE, KWALITEIT EN GEZELLIGHEID!

Telefoon 0529-451592

info@wildthout.nl

www.hotelwildthout.nl

*Aj komt
zōj't goed heb'n*

Restaurant-Catering

De Bootsman

Coevorderweg 19

7737 PE Ommen

Tel. (0529) 45 72 72

**HOGHE
HEXEL**
uijetijdspark

VOOR IEDEREEN EEN BELEVENIS

Bruine Hoopsweg 6

7645 BJ Hoge Hexel

www.bungalowparkhogehexel.nl

info@bungalowparkhogehexel.nl 0546-579865